

Uvod

»VSELEJ BODITE VSAKOMUR PRIPRAVLJENI ODGOVORITI,
ČE VAS VPRAŠA ZA RAZLOG UPANJA, KI JE V VAS.«

(1 Pt 3,15)

Smo del človeštva, ki se lahko hvali in si celo »domišlja«, da je naredilo in da še dela velike korake na področju znanosti, tehnologije, športa itd., vedno v iskanju večje in boljše človekove polnosti.

To je človeštvo, ki ima v svoji posesti dolg seznam oseb, ki so bile in še vedno so slava in prestiž vsega človeštva. Brez dvoma je med osebami, ki človeštvu dajejo ugled, Marija, mati Jezusa iz Nazareta. Njej je Cerkev posvetila veselo pesem, ki so jo prebivalci Betulije peli v čast Juditi potem, ko je ubila Holoferna, krutega sovražnika ljudstva: »Ti si povelicanje Jeruzalema, ti velika slava Izraela, ti ponos našega ljudstva!« (*Jdt* 15,10) Podoben hvalospev je ta, ki ga slišimo iz ust Elizabete, matere Janeza Krstnika, ko jo je Marija obiskala na njenem domu v Ain-Karimu: »Blagoslovljena ti med ženami« (prim. *Lk* 1,39-45).

Od teh kali naprej se je krščansko ljudstvo počasi, od svojih prvih korakov skozi zgodovino, začinjalo zavedati posebne veličine Marije kot Gospodove matere in presežne vloge, ki ji jo je zaupal Bog zara-

di samega dejstva, da je Božja mati, v prid tistim, ki hodijo za Kristusom.

Približati se Mariji pomeni odkriti čudovito mnogoplastno podobo. Odkriti »velike reči«, ki jih je Bog storil v njej, je za kristjana ne le čast in neizrekljivo veselje, ampak prava potreba. V njej se na presenetljiv način odkrije, kar Bog želi storiti z vsem krščanskim ljudstvom in z vsem človeštvom. Strastno iskanje, neutrudno in ljubeče romanje po Marijinem življenju nas vodi v odkrivanje besed, ki jih je ona sama izgovorila: »*Glej, odslej me bodo blagrovali vsi rodovi*« (Lk 1,4). Poznati Marijo bolj in bolje ni potrebno le zato, da bi jo ljubili, ampak zato, da bi jo sprejeli kot pravo učiteljico v hoji za Kristusom. To je potreba, ki smo jo kristjani vedno čutili.

Čeprav se po enaindvajsetih stoletjih krščanstva zdi zgolj retorično vprašanje, si ga je vendar mogoče zastaviti z vso iskrenostjo: *Kdo je Marija?* V tem kratkem delu želim odgovoriti nanj na preprost način. Zame je to ljubeč poklon Mariji in naklonjenost vsem kristjanom, ki čutijo potrebo, da bi znali izraziti razlog upanja, ki jih navdihuje.

Antonio Mª Calero SDB

*Sevilla, na praznik Device Marije matere upanja
iz Macarene¹*

¹ Ta praznik se v španščini kratko imenuje »Fiesta de la Esperanza Macarena« in se nanaša na močno razširjeno čaščenje kipa device Marije od Upanja, ki ga hranijo v baziliki Macarena, ta pa stoji v znani mestni četrti Seville z imenom San Gil. (Op. prev.)

1

Kdo je Marija v Božji besedi?

Ko govorimo o Mariji, je nedvoumna in ustrezna sledeča izhodiščna točka: ali imata pobožnost do Marije – na splošno – in zlasti ljudska marijanska vernost trdno svetopisemsko podlago? Kaj nam pove Božja beseda o Mariji, Jezusovi materi?

Približajmo se Božji besedi kot trdni oporni točki za poznavanje Marije, ki presega ljudsko domišljijo ali strastno ljubezen do Device, pa tudi vse tisto, kar nam o njej lahko pove skrupulozno akademska teologija. Znotraj Božje besede moramo razločevati med Staro in Novo zavezo. Zaradi podobnosti mišljenja bomo dodali tudi nekatere podatke iz t.i. apokrifnih spisov.

Marija v Stari zavezi²

V Stari zavezi je Marija prisotna le v preroški obliki – preko namigovanj, metafor, alegorij in podob – ter v tesni povezanosti z bodočim Mesijem,

² Privlačno in verodostojno predstavitev Marijine figure tako iz Stare kot iz Nove zaveze, vključno z marijanskimi apokrifnimi spisi, je moč najti v knjigi: Gianfranco Ravasi, *Los rostros de María en la Biblia* (Marijini obrazi v Bibliji), San Pablo, Madrid 2009, str. 19-285. Knjiga ni prevedena v slovenščino. (Op. prev.)

resničnim “središčem” in “nespornim ciljem” vsega krščanskega razodetja. Cerkveno izročilo je bilo zato od samih začetkov občutljivo na ta starozavezni izvor poznavanja Marijinega lika in se je tako nanašalo, implicitno, na Marijo s podobami kot:

»Nova Eva; Marija, goreči grm, ki ne zgori; Marija, nova Debora; Marija, Gideonova ovca; Marija, nova Ruta; Marija, nova Ana; Marija, skrinja nove zaveze; Marija, sionska hči; Marija, nova Judita; Marija, nova Estera; Marija, žena kralja; Marija, sedež modrosti; Marija, zaprt vrt iz Visoke pesmi; Marija Devica, Emanuelova mati; Marija, žena in mati. Lahko bi priklicali v spomin tudi druge podobe: Marija, Jakobove stopnice, ki združujejo nebesa z zemljo (1Mz 28); Marija, oblačni in ognjeni steber iz Eksodusa; Marija, ozelelena Aaronova palica (4Mz 17,23); Marija, mladika iz Jesejeve korenike (Iz 11,1-2); Marija, zaprta sionska vrata (Ez 44,1-2) itd. Še bi lahko naštevali številne alegorije, ki so se pojavljale v tem ali onem obdobju skozi zgodovino krščanske literature in umetnosti.« (G. Ravasi, *Los rostros de María en Biblia*, San Pablo, Madrid 2009, str. 145)

Kakor je razvidno, iz Stare zaveze izvira veliko podob, izrazov in figur, ki so nam povsem domače glede na krščansko poznavanje Marije. Tam se Jezusova mati pojavi kot resnična in veličastna zarja, ki naznanja bližino bleščečega “sonca”, rojenega od zgoraj, »da razsvetli vse, ki sedijo v temi in smrti

senci« in da vodi korake vseh ljudi »*na pot miru*« (Lk 1,79).

Predstavitev Marije, ki jo poda Stara zaveza, je zagotovo "preroška". Poleg tega je v njej prisoten tak realizem in takšno bogastvo, da prva Cerkev niti za trenutek ni pomislila, da bi je ne vzela za svojo, tako v homilijah cerkvenih očetov kot v liturgiji in v samem duhovnem življenju skupnosti.

Marija v Novi zavezi

Najboljši in osnovni vir poznavanja, ki ga imamo o osebnosti in poslanstvu Marije v zgodovini odrešenja, izvira iz Nove zaveze. Lahko si zamišljamo, da je skoraj nemogoče zaobjeti vso bibliografijo s tega področja. Za predstavitev osnovnih potez pa bo dovolj omeniti ključne točke iz Nove zaveze.

Nova zaveza ne ponuja mariologije, ki bi jo lahko opredelili kot "nedvoumno". Tudi "sistematične" predstavitve Marijinega lika ne daje. Ena od marioloških perspektiv je Lukova, druga je Matejeva; potem Markova in spet Janezova ali Pavlova. Kakor so v evangelijih in v pismih apostolov različne predstavitve in interpretacije Kristusove skrivnosti, tako so različne tudi perspektive in interpretacije Marijinega lika.

V Novi zavezi je Marijina oprijemljiva prisotnost omenjena le v 152 vrsticah, ki se nanašajo na Gospodovo mater, od teh jih je 90 v Lukovem

evangeliju. Ob vsem tem pa je treba poudariti, da v spisih Nove zaveze ni tako pomembna količina podatkov kot njihova "kakovost". Že jezuit p. Francisco Suárez (1548-1617) je opozarjal v svojem času, da »je res, da je v Novi zavezi o Devici zapisanega malo in da se je vsa pozornost evangelistov in apostolov osredotočala na Kristusa, pri čemer je tudi res, da se s spoznavanjem Kristusa in z ustrezno utemeljeno vero vanj ne more prezreti niti skriti odličnosti njegove matere. In vendar so v teh malo besedah, a izredno pomembnih, nakazane določene osnovne in temeljne resnice, ki v sebi nosijo vse, kar se o Devici Mariji lahko pove« (prim. *Ministerios de la Vida de Cristo* I, BAC, Madrid 1948, str. 4).

Glede na povedano lahko med seboj na kratko povežemo nekaj točk, ki nam jih Nova zaveza ponuja o Mariji kot osebi in – še bolj konkretno – kot o ženski:

- Je *ponižna podeželska žena*, poročena s preprostim obrtnikom, Jožefom, bogaboječim in poštenim možem, iz Davidove rodovine: *Mt* 1,18-19; *Lk* 1,27-28; *Jn* 2,1.
- Je *Jezusova "biološka" mati*: ona, ki ga je fizično spočela in rodila, mu je dala njegovo človeško naravo. To materinstvo se je odprlo *vesplošnemu materinstvu*, ki zaobjema vse ljudi: *Mt* 1,25; *Lk* 2,6-7; *Mr* 3,31; 6,3; *Jn* 19,25-27; *Gal* 4,4.

Kazalo

Uvod.....	5
1 Kdo je Marija v Božji besedi?	7
Marija v Stari zavezi	7
Marija v Novi zavezi.....	9
2 Marija v apokrifnih spisih.....	13
3 Kdo je Marija v cerkveni tradiciji?	16
4 Kdo je Marija glede na verski nauk?	20
Predhodne ugotovitve.....	20
Kristus, središče in razlaga vse skrivnosti krščanstva	22
Marija, jasno ogledalo svete Cerkve	22
Marijino božje materinstvo.....	23
Marijino večno devišтво	24
Marijino brezmadežno spočetje	26
Marijino vnebovzetje	27

5 Kaj o Mariji pove drugi vatikanski koncil?.....	30
Marija, podoba Cerkev in oseba v Cerkv.....	32
Kriteriji drugega vatikanskega koncila za razumevanje Marije	33
Osnovni marianski pouk drugega vatikanskega koncila	35
Marija, neločljiva glede odnosa do Kristusa in do Cerkev.....	35
Marija, posrednica – priprošnjica v Cerkv ...	36
6 Kdo je Marija za krščansko ljudstvo?.....	38
Globoko verna žena	38
»Božja pevka«: Magnifikat (Lk 1,46-55)	40
Žena in družinska mati.....	43
Solidarna žena	45
Pomočnica ljudem v težkih časih.....	48
Dodatek: Marijina prikazovanja skozi zgodovino	54